

Nr 76.

Ankom till riksdagens kansli den 28 mars 1928 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående utvidgning av ångkraftstationen i Västerås m. m.

(4:e avd.)

I en till riksdagen den 2 mars 1928 avlåten, till statsutskottet hänvisad proposition, nr 153, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet för kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen, *dels* för utvidgning av ångkraftstationen i Västerås med ett ångturbinaggregat om 21,000 kilowatt för en beräknad kostnad av 1,000,000 kronor för budgetåret 1928—1929 anvisa ett reservationsanslag av 600,000 kronor, att utgå av lånemedel, *dels* för anordningar för veckoreglering av Göta älv för en beräknad kostnad av 5,000,000 kronor för budgetåret 1928—1929 anvisa ett reservationsanslag av 1,400,000 kronor, att utgå av lånemedel, *dels ock* höja den i förslaget till riksstat för budgetåret 1928—1929 under rubriken »Fasta lånemedel» upptagna inkomstposten »Övriga fasta lånemedel» med motsvarande belopp.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Av utredningen i ärendet framgår, att ett ökat kraftbehov föreligger inom mellersta Sverige och att denna ökning alltjämt fortgår. För tillgodoseende av det stegrade kraftbehovet har styrelsen föreslagit *dels* en utvidgning av ångkraftstationen i Västerås, *dels ock* anordningar för möjliggörande av veckoreglering av Göta älv.

Utvidgningen av ångkraftstationen i Västerås avser installering av ännu ett ångturbinaggregat och beräknas draga en kostnad av en miljon kronor, varav skulle erfordras för nästkommande budgetår 600,000 kronor och för det därpå följande 400,000 kronor. Då det lär vara nödvändigt att säkerställa tillgodoseendet av det stegrade behovet av reservkraft och den nu föreslagna utvidgningen synes innebära den lämpligaste lösningen av detta spörsmål, får jag tillstyrka vad styrelsen härutinnan föreslagit.

Vidkommande därefter frågan om veckoreglering av Göta älv, kommer densamma — på grund av att vattenmagasinet ovanför Trollhättan i mindre utsträckning än hittills behöver utnyttjas i regleringssyfte — att medföra en viss ökning av fallhöjden vid Trollhättans kraftstation, innebärande en effektvinst för år räknat av 1,200 kilowatt, motsvarande omkring 4 miljoner kilowattimmar. På grund av veckoregleringen av älven kommer vidare under

vardagarna vattenkraftstationernas effekt vid lågvatten att kunna ökas med i genomsnitt 8,800 kilowatt för år räknat, medförande en möjlighet att utnyttja en ökad energimängd av omkring 16 miljoner kilowattimmar. Veckoregleringen skulle sålunda totalt komma att motsvara en vinst på 10,000 kilowatt prima effekt och 20 miljoner kilowattimmar.

Vattenfallsstyrelsen har i sin skrivelse uppskattat värdet av veckoregleringen till omkring 500,000 kronor per år. Enligt vad jag inhämtat har styrelsen därvid utgått från att skapandet av ovannämnda effekt om 10,000 kilowatt medelst ångkraft, vilket vid utvidgning av ångkraftstationen i Västerås icke kunde ske till lägre pris än 20 kronor per kilowattår, motsvarade en årskostnad av 200,000 kronor, samt att besparingen av 20 miljoner kilowattimmar annars erforderlig ångenergi efter ett värde av 1.5 öre för kilowattimme motsvarade 300,000 kronor.

Genomförandet av den ifrågasatta veckoregleringen synes vara det ändamålsenligaste sättet att inom det s. k. centralblocket skapa tillgång till ytterligare prima kraft. Härvid är att märka, att de föreslagna åtgärderna även komma till nytta vid Vänerens reglering. Då därjämte, oberoende av sistnämnda reglering, en tillfredsställande förräntning torde kunna erhållas å det nedlagda kapitalbeloppet, anser jag mig böra tillstyrka, att den av vattenfallsstyrelsen föreslagna veckoregleringen av Göta älv kommer till utförande.

Kostnaderna för nyssnämnda reglering hava av vattenfallsstyrelsen beräknats till 5 miljoner kronor, av vilket belopp 1,400,000 kronor torde böra anvisas för nästkommande budgetår. Återstående anslagsbelopp, 3,600,000 kronor, kan lämpligen lika fördelas å därpå följande två budgetår.

Beträffande slutligen de av länsstyrelserna i Värmlands och Skaraborgs län i ovannämnda särskilda skrivelser berörda spörsmål lärer ökad trygghet mot skador av Vänerens högvattenstånd enbart kunna vinnas genom lämplig reglering av sjön. De nu föreslagna åtgärderna för veckoreglering av Göta älv, vilka, enligt vad förut erinrats, komma till nytta även vid Vänerens reglering, hava sålunda i förevarande avseende den betydelsen, att deras genomförande kunna innebära en avsevärd förkortning av den tid, som eljest skulle komma att krävas för utförandet av de för Vänerens reglering erforderliga arbetena.»

*Utskottets
yttrande.*

I avseende å den föreslagna utvidgningen av ångkraftstationen vid Västerås med ännu ett ångturbinaggregat får utskottet erinra, att denna utvidgning påkallats för att tillgodose ett alltjämt mera kännbart behov av ytterligare reservkraft inom det s. k. mellansvenska centralblocket. Därest icke anläggningen genomföres, föreligger, enligt vad utskottet inhämtat, risk för att vattenfallsstyrelsen skall nödgas ransonera kraftförsäljningen.

Anordningarna för en veckoreglering av Väneren avse att tjäna samma syfte. De omfatta i huvudsak uppsprängning av en ny avloppskanal vid Vänerens utlopp i Göta älv, varigenom möjliggöres en bättre vattenhushållning med ökad vattenavtappning under de delar av veckan, då kraftåtgången är som störst, samt en däremot svarande minskad vattenframsläppning under söndagar och nätterna.

Under hänvisning i övrigt till vad departementschefen anført, får utskottet tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) för utvidgning av ångkraftstationen i Västerås med ett ångturbinaggregat om 21,000 kilowatt för en beräknad kostnad

av 1,000,000 kronor för budgetåret 1928—1929 anvisa ett reservationsanslag av 600,000 kronor att utgå av lånemedel;

b) för anordningar för veckoreglering av Göta älv för en beräknad kostnad av 5,000,000 kronor för budgetåret 1928—1929 anvisa ett reservationsanslag av 1,400,000 kronor att utgå av lånemedel.

Beträffande Kungl. Maj:ts förslag om höjning av den under rubriken »Fasta lånemedel» upptagna inkomstposten »Övriga fasta lånemedel» kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande.

Stockholm den 28 mars 1928.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 71.
